

СОЦІАЛЬНИЙ МАРКЕТИНГ ТА ФАРМАКОЕКОНОМІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ

УДК 339.13.021:615.233

<https://doi.org/10.24959/sphhcj.21.236>

О. Є. Богуцька, А. С. Максимович

Національний фармацевтичний університет
Міністерства охорони здоров'я України, м. Харків

АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО РИНКУ ПРЕПАРАТІВ, ЯКІ ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ДЛЯ СИМПТОМАТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ КАШЛЮ

Мета: вивчення асортименту лікарських препаратів (ЛП) для симптоматичного лікування кашлю на фармацевтичному ринку України.

Матеріали та методи: логічний, системний, графічний та структурний аналіз інформаційних джерел – з метою дослідження асортименту ЛП для лікування кашлю з урахуванням їх міжнародних непатентованих найменувань (МНН), торгових назв (ТН), країн-виробників, лікарських форм та основних фармакологічних характеристик ЛП.

Результати досліджень. За результатами дослідження визначено співвідношення ЛП вітчизняного та закордонного виробництва в межах МНН препаратів від кашлю, представлених в Україні. Установлено, що на теперішній час їх асортимент складає майже 308 найменувань, серед яких 46,4 % постачають вітчизняні виробники. Визначено, що найбільша частка на ринку належить лікарським засобам амброксолу (16,2 %), ацетилцистеїну (14,9 %) та комбінованим препаратам (34,1 %) від загальної кількості дослідженого асортименту. Співвідношення торгових назв препаратів для симптоматичного лікування кашлю закордонного та вітчизняного виробництва складає 53,6 та 46,4 % відповідно. Найбільш поширеними лікарськими формами є сиропи, таблетки, порошки, розчини для перорального застосування, капсули та ЛП з лікарської рослинної сировини.

Висновки. За результатами проведених досліджень установлено, що на фармацевтичному ринку України зареєстровано понад 300 торгових назв препаратів для симптоматичного лікування кашлю в різних лікарських формах, але більше половини з них іноземного виробництва, що потребує їх імпортозаміщення на вітчизняні ЛП цієї фармакологічної групи.

Ключові слова: аналіз ринку; препарати; фармацевтичний ринок України; лікування кашлю; асортимент.

О. YE. BOHUTSKA, A. S. MAKSYMOVICH

National University of Pharmacy of the Ministry of Health of Ukraine, Kharkiv

ANALYSIS OF THE DOMESTIC MARKET OF MEDICINES USED FOR THE SYMPTOMATIC TREATMENT OF COUGH

Aim. To study of the range of medicines for the symptomatic treatment of cough at the pharmaceutical market of Ukraine.

Materials and methods. Using logical, systematic, graphical and structural analysis of information sources the range of medicines for the treatment of cough was studied taking into account their international non-proprietary names (INN), trade names (TN), manufacturers, dosage forms and basic pharmacological characteristics of drugs.

Results. According to the results of the study, the ratio of domestic and foreign drugs within the INN of cough medicines presented in Ukraine has been determined. It has been found that currently their range is almost 308 names, of which 46.4 % are supplied by domestic manufacturers. It has been determined that there is the largest share of medicines of ambroxol groups (16.2 %), acetylcysteine (14.9 %) and combined drugs (34.1 %) of the total range of the assortment studied. The ratio of trade names of medicines for the symptomatic treatment of cough of foreign and domestic production is 53.6 and 46.4 %, respectively. The most common dosage forms are syrups, tablets, powders, oral solutions, capsules and drugs from the medicinal plant raw material.

Conclusions. According to the results of the research, more than 300 trade names of drugs for the symptomatic treatment of cough in various dosage forms have been registered at the pharmaceutical market of Ukraine, but more than half of them are foreign-made; it requires import substitution by domestic drugs of this pharmacological group.

Key words: market analysis; medicines, pharmaceutical market of Ukraine; cough treatment; assortment.

Е. Е. БОГУЦКАЯ, А. С. МАКСИМОВИЧ

Национальный фармацевтический университет

Министерства здравоохранения Украины, г. Харьков

АНАЛИЗ ОТЕЧЕСТВЕННОГО РЫНКА ПРЕПАРАТОВ, КОТОРЫЕ ПРИМЕНЯЮТСЯ ДЛЯ СИМПТОМАТИЧЕСКОГО ЛЕЧЕНИЯ КАШЛЯ

Цель: изучение ассортимента лекарственных препаратов (ЛП) для симптоматического лечения кашля на фармацевтическом рынке Украины.

Материалы и методы: логический, системный, графический и структурный анализ информационных источников – с целью исследования ассортимента ЛП для лечения кашля с учетом их международных непатентованных наименований (МНН), торговых названий (ТН), стран-производителей, лекарственных форм и основных фармакологических характеристик ЛП.

Результаты исследований. По результатам исследования определено соотношение лекарственных препаратов отечественного и зарубежного производства в пределах МНН препаратов от кашля, представленных в Украине. Установлено, что в настоящее время их ассортимент составляет почти 308 наименований, среди которых 46,4 % отечественного производства. Выявлено, что наибольшая доля от общего количества ассортимента лекарственных средств на рынке принадлежит препаратам амброксола (16,2 %), ацетилцистеина (14,9 %) и комбинированным (34,1 %). Соотношение торговых названий препаратов для симптоматического лечения кашля зарубежного и отечественного производства составляет 53,6 и 46,4 % соответственно. Наиболее распространенными лекарственными формами являются сиропы, таблетки, порошки, растворы для перорального применения, капсулы и ЛП из лекарственного растительного сырья.

Выводы. По результатам проведенных исследований установлено, что на фармацевтическом рынке Украины зарегистрировано более 300 торговых названий препаратов для симптоматического лечения кашля в различных лекарственных формах, но более половины из них иностранного производства, поэтому необходимо их импортозамещение на отечественные ЛП данной фармакологической группы.

Ключевые слова: анализ рынка; препараты; фармацевтический рынок Украины; лечение кашля; ассортимент.

Постанова проблеми. Кашель – це складний рефлекторний акт, який виникає як захисна реакція на подразнення дихальних шляхів та спрямований на їх очищення, як правило, має характерний звук [1-5]. Кашель є одним з найпоширеніших симптомів, з яким пацієнти звертаються за медичною допомогою. Інформації щодо розповсюдження кашлю серед населення України наразі немає, оскільки кашель – це симптом, який може бути викликаний різними захворюваннями. Та найчастіше він пов'язаний з гострими респіраторними захворюваннями [6-12]. Кашель погіршує якість життя пацієнтів і може бути причиною небезпечних ускладнень, таких, як розрив дрібних кровоносних судин, міалгії в ділянці грудини та черевного пресу, підвищення внутрішньочеревного тиску, що сприяє формуванню діафрагмальної та збільшенню пахових гриж та ін. [5, 13]. Кашель буває вологим (з виділенням мокротиння) та сухими (без виділення мокротиння). Виходячи з цього існують різні групи препаратів для симптоматичного

лікування кашлю, такі, як протикашльові, муколітичні, відхаркувальні та комбіновані [10-12, 14-17].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як свідчить міжнародний та вітчизняний досвід, саме препарати для симптоматичного лікування кашлю є одними з найбільш поширених лікарських засобів, що використовуються для лікування. Терапія кашлю заснована передусім на лікуванні захворювання, що викликало кашель, тобто усунення його причини. Але, крім цього, існує симптоматичне лікування кашлю, яке полягає або в стимуляції мукоциліарного кліренсу для поліпшення відхаркування мокротиння та зменшення запалення дихальних шляхів, або в пригніченні кашльового рефлексу в разі сухого виснажливого кашлю, що досягається за допомогою протикашльових препаратів. Симптоматична терапія має проводитись у комплексі з етіотропним лікуванням кашлю [10, 12].

Фармацевтичний ринок ЛП для лікування кашлю досить великий. На ринку України

представлені препарати як рецептурного, так і безрецептурного відпуску (ОТС). Препарати для симптоматичного лікування кашлю є одними з найбільш поширених лікарських засобів, що використовуються для самолікування. Згідно з Протоколом провізора під час відпуску безрецептурних лікарських засобів (1.5 «Симптоматичне лікування кашлю») в Україні зареєстровано близько 78 ОТС-засобів для лікування кашлю [11, 12].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Забезпечення населення України ОТС-препаратами потребує достатньої інформації про асортимент лікарських засобів, їх безпеку, ефективність та якість, що пропонуються для симптоматичного лікування кашлю. Проведення аналізу структури асортименту ЛП для симптоматичного лікування кашлю дозволить визначити перспективні сегменти для виробництва препаратів вітчизняними фармацевтичними компаніями.

Формування цілей статті. Метою роботи є вивчення асортименту лікарських засобів з урахуванням міжнародних непатентованих найменувань, торгових назв (ТН), країн-виробників та лікарських форм.

Викладення основного матеріалу дослідження. З метою здійснення аналізу асортименту фармацевтичного ринку препаратів, що використовуються для симптоматичного лікування кашлю в Україні, проведено

дослідження з використанням таких інформаційних джерел, як Державний реєстр лікарських засобів України, Компендіум 2012-2019 рр. та інтернет-ресурс [1, 3, 14-17].

Аналіз фармацевтичного ринку України проведено з урахуванням міжнародних непатентованих найменувань, ТН, країн-виробників препаратів, лікарських форм, груп за категорією відпуску (рис. 1) та основних фармакологічних характеристик ЛП (рис. 2).

На першому етапі дослідження визначено асортимент фармацевтичного ринку препаратів, які використовуються для симптоматичного лікування кашлю в Україні, за різними групами. На ринку представлені чотири групи препаратів для лікування сухого та вологого кашлю (рис. 2). Для симптоматичного лікування сухого кашлю використовують групу протикашльових препаратів, а для лікування вологого кашлю – групи відхаркувальних, муколітичних та комбінованих лікарських засобів [1–3, 14–17]. Із рис. 3 видно, що найбільш поширеною групою є муколітичні засоби, які складають 37,3 %, комбіновані засоби – 34,1%, відхаркувальні – 24,4 %, а частка протикашльових препаратів становить лише 4,2 % від загальної кількості лікарських засобів, що використовуються для симптоматичного лікування кашлю.

Наступним етапом дослідження стало вивчення асортименту препаратів для

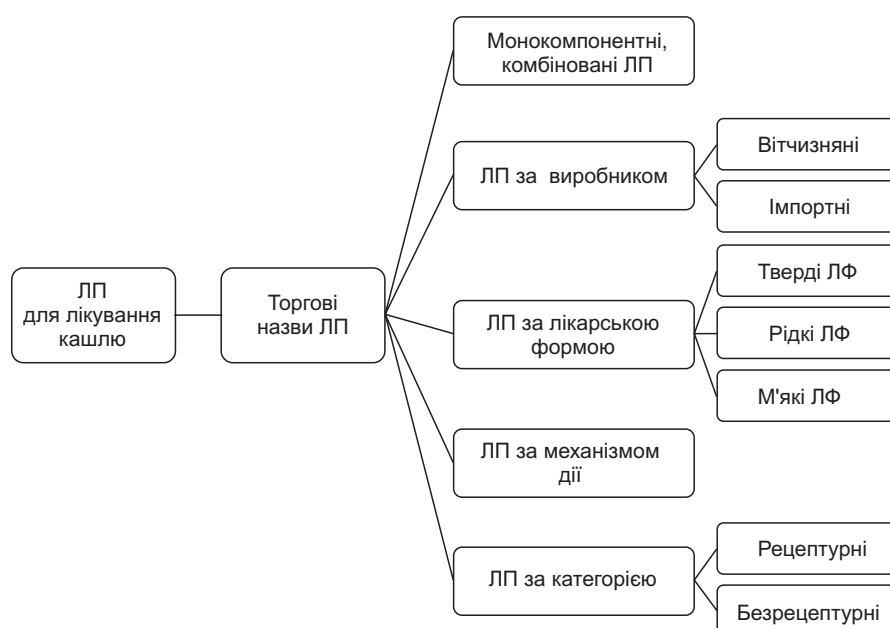

Рис. 1. Структура аналізу ринку ЛП для лікування кашлю

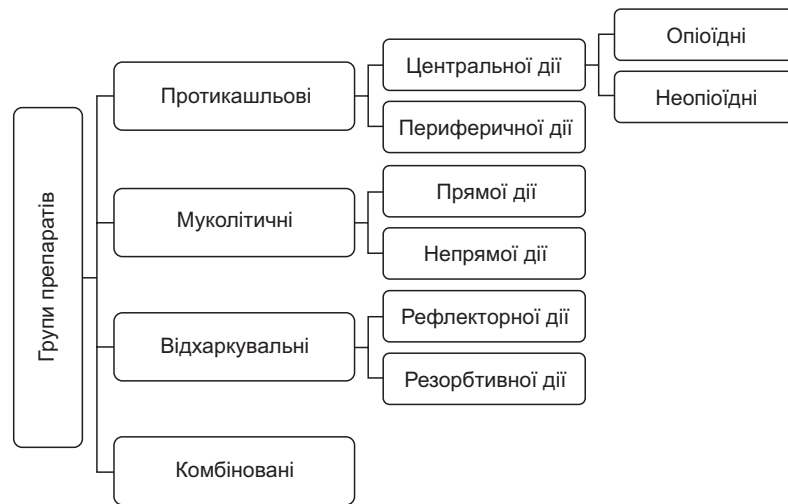

Рис. 2. Класифікація лікарських препаратів для симптоматичного лікування кашлю за механізмом дії

симптоматичного лікування кашлю, що існують на вітчизняному фармацевтичному ринку. Аналіз асортименту препаратів для лікування кашлю проводили згідно з Державним реєстром лікарських засобів України за уніфікованою анатомо-терапевтичною та хімічною класифікаційною системою – АТС. Відповідно до АТС-класифікації лікарських засобів препарати для симптоматичного лікування кашлю належать до групи R05 – Засоби, що застосовуються у разі кашлю та застудних захворювань [4, 6, 7, 14-17]. За даними Державного реєстру ЛП, станом на червень 2021 року встановлено, що загальна номенклатура зареєстрованих в Україні препаратів для симптоматичного лікування кашлю складає 308 ТН препаратів

(без урахування форм випуску), серед яких 105 комбінованих препаратів [14]. Досліджувана група ЛП представлена 21 МНН (табл.).

Дослідження асортименту ЛП для симптоматичного лікування кашлю, зареєстрованих в Україні препаратів відповідно до країни-виробника, стало наступним етапом роботи. За результатами роботи встановлено, що препарати для симптоматичного лікування кашлю постачаються на фармацевтичний ринок Україні 25 країнами світу. Разом з тим в Україні виробляється 143 ТН лікарських засобів, а 165 ТН представлені іноземними виробниками. Співвідношення ТН препаратів для симптоматичного лікування кашлю вітчизняного та закордонного виробництва становить 46,4 та 53,6 % відповідно (табл.).

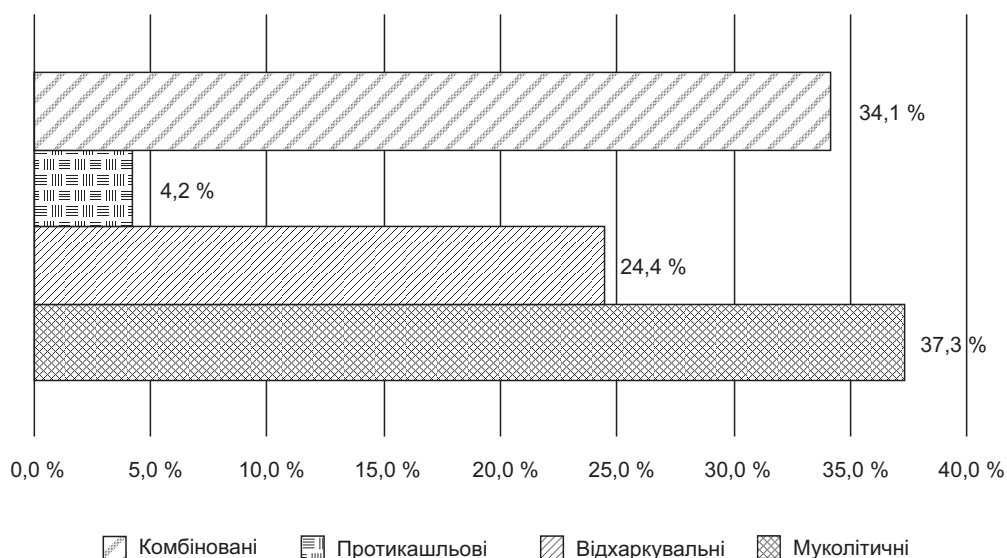

Рис. 3. Відсоткове співвідношення груп лікарських препаратів

Таблиця

**ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ ДЛЯ СИМПТОМАТИЧНОГО ЛІКУВАННЯ КАШЛЮ
ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ВИРОБНИЦТВА**

МНН	Загальна кількість ТН ЛП	Частка у загальній кількості ТН, %	Кількість ТН вітчизняних виробників	Частка ТН вітчизняних виробників від загальної кількості, %	Кількість ТН закордонних виробників	Частка ТН закордонних виробників від загальної кількості, %
<i>ЛП муколітичної дії</i>						
Ацетилцистеїн	46	14,9	22	7,1	24	7,7
Бромгексин	6	2,0	3	1,0	3	1,0
Карбоцистеїн	13	4,2	7	2,2	6	2,0
Амброксол	50	16,2	29	9,4	21	6,8
Дезоксирибонуклеаза	2	0,7	0	0,0	2	0,7
Ердостеїн	4	1,3	0	0,0	4	1,3
Корінь солодки	5	1,6	5	1,6	0	0
Препарати подорожника	5	1,6	3	1,0	2	0,7
Препарати анісу	1	0,3	0	0,0	1	0,3
<i>ЛП відхаркувальної дії</i>						
Гвайфенезин	1	0,3	0	0,0	1	0,3
Корені алтею	8	2,6	8	2,6	0	0,0
Препарати чебрецю	3	1,0	1	0,3	2	0,7
Трава фіалки	9	2,9	2	0,7	7	2,2
Листя підбілу	3	1,0	3	1,0	0	0,0
<i>ЛП протикашльової дії</i>						
Бутамірат	8	2,6	5	1,6	3	1,0
Окселадин	2	0,7	0	0,0	2	0,7
Преноксдіазин	1	0,3	0	0,0	1	0,3
Леводропропізин	2	0,7	0	0,0	2	0,7
<i>ЛП змішаної дії</i>						
Листя плюща	22	7,1	8	2,6	14	4,5
Листя евкаліпту	12	3,9	11	3,6	1	0,3
Комбіновані препарати	105	34,1	36	11,7	69	22,4
Разом	308	100	143	46,4	165	53,6

Найбільша кількість лікарських засобів, які постачаються закордонними виробниками та зареєстровані в Україні, представлена країнами Європи, що разом складає 35,8 % від загального асортименту, з них провідні позиції за обсягами постачання препаратів для симптоматичного лікування кашлю займають Німеччина (20,5 %), Італія (2,1 %), Польща (1,8 %), Австрія (1,5 %), Чеська Республіка (1,5 %), Словенія (1,5 %). Значна частка лікарських засобів також належить препаратам індійського виробництва, що складає 10,3 % від

загальної кількості ЛП для симптоматичного лікування кашлю.

Найменшу кількість асортиментних позицій (всього по 0,3 % від загальної кількості препаратів, зареєстрованих в Україні) на фармацевтичний ринок України постачають Угорщина, Сербія, Греція, Латвія, Республіка Північна Македонія і Туреччина (рис. 4).

Враховуючи те, що на ринку України більшість ЛП іноземного виробництва, імпортозаміщення є актуальною проблемою сучасної фармації.

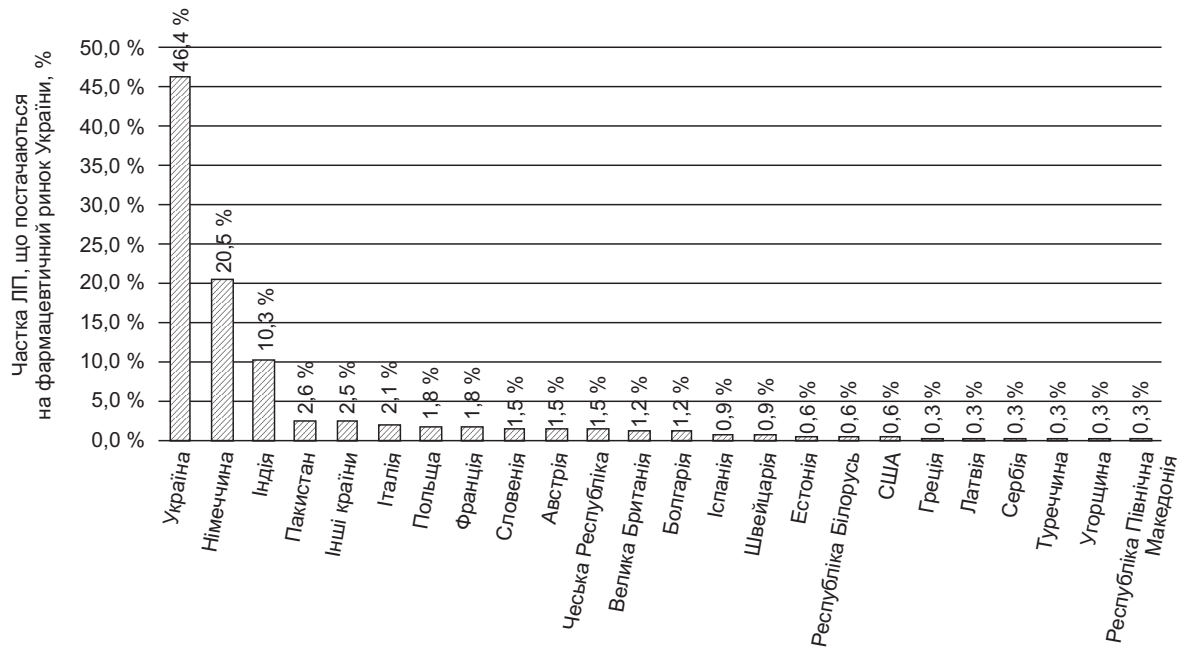

Рис. 4. Розподіл зареєстрованих в Україні препаратів для лікування кашлю за країнами-виробниками

Нами також було досліджено асортимент препаратів для симптоматичного лікування кашлю за лікарською формою. За результатами визначено, що досліджувана група препаратів представлена значною різноманітністю лікарських форм.

Під час аналізу лікарських форм, в яких відпускаються ЛП цієї фармакологічної

групи, було встановлено, що препарати для симптоматичного лікування кашлю існують у 21 лікарській формі. Найбільш поширеною лікарською формою засобів для лікування кашлю є сиропи (27,8%). Варто зазначити, що саме ця ЛФ в однаковій кількості виробляється вітчизняними і закордонними фармацевтичними компаніями (рис. 5).

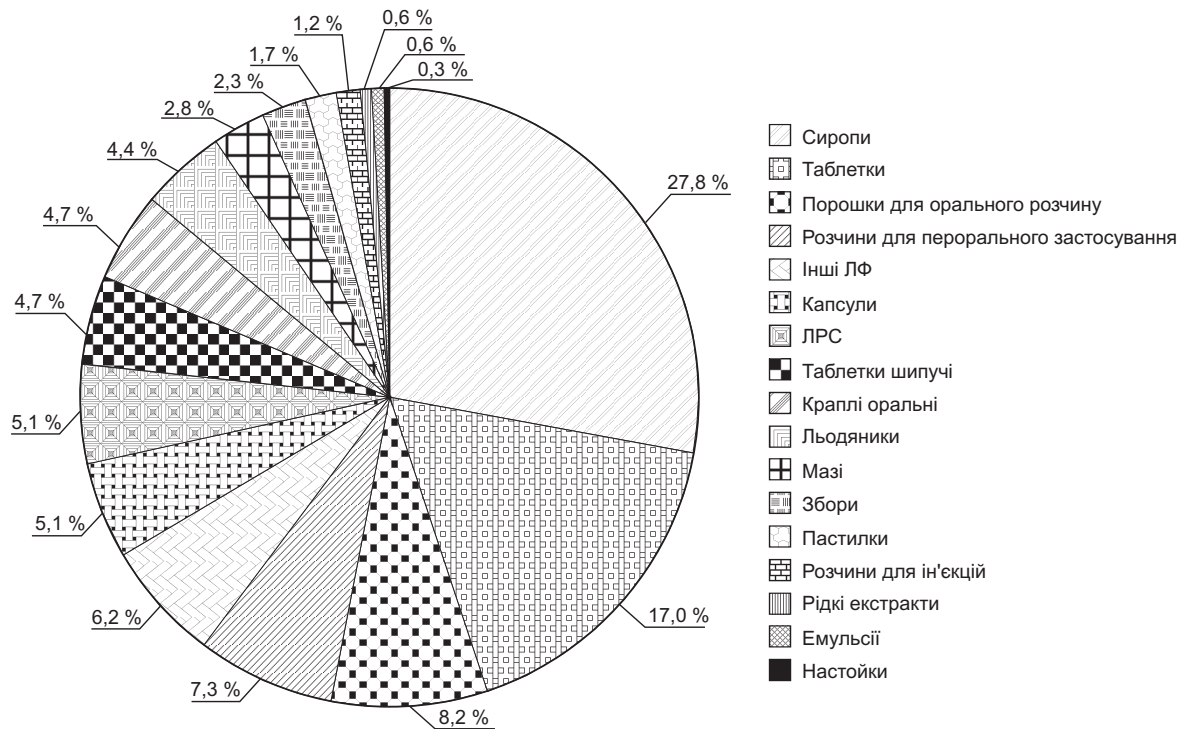

Рис. 5. Розподіл препаратів для симптоматичного лікування кашлю за формою випуску

Досить велика частка ЛФ препаратів для симптоматичного лікування кашлю належить таблеткам (17,0 %), порошкам для орального розчину (8,2 %), розчинам для перорального застосування (7,3 %), капсулам (5,1 %) та ЛП з рослинної сировини (5,1 %). Найменше на фармацевтичному ринку України представлені настойки (0,3 %), рідкі екстракти (0,6 %) та емульсії (0,6 %). Тому розширення асортименту ЛП для симптоматичного лікування кашлю вітчизняного виробництва є актуальним.

Висновки. За результатами проведеного аналізу, згідно з даними Державного реєстру ЛП України, встановлено, що:

- на фармацевтичному ринку України зареєстровано понад 300 ТН препаратів для симптоматичного лікування кашлю, що належать до групи R05 «Засоби, що застосовуються у разі кашлю та застудних захворювань»;
- досліджено асортимент лікарських засобів за міжнародною непатентованою

назвою та АТС-класифікацією. Визначено, що найбільшою часткою від загальної кількості асортименту на ринку України представлені лікарські засоби амброксолу (16,2 %), ацетилцистеїну (14,9 %) та комбіновані (34,1 %);

- співвідношення ТН препаратів для симптоматичного лікування кашлю закордонного та вітчизняного виробництва складає 53,6 та 46,4 % відповідно;

- проведений аналіз препаратів за лікарською формою показав, що найбільш поширеними лікарськими формами є сиропи, таблетки, порошки, розчини для перорального застосування, капсули та лікарські засоби з лікарської рослинної сировини;

- одним з пріоритетних напрямів фармації є імпортозаміщення ЛП для лікування кашлю за рахунок розширення їх вітчизняного виробництва.

Конфлікт інтересів: відсутній.

Перелік використаних джерел інформації

1. Зайцев А. А. Мукоактивная терапия кашля : что за горизонтом? *Лечащий врач*. 2018. № 10. С. 22–27. URL: <https://www.lvrach.ru/2018/10/15437097>.
2. Зайцев А. А., Оковитый С. В., Крюков Е. В. Кашель. Практическое пособие для врачей. Москва : ГВКГ им. Н. Н. Бурденко, 2015. 59 с.
3. Оригінальні та генеричні лікарські препарати. Самолікування й фармацевтична опіка. *Клінічна фармація* : підруч. для студентів фармац. факульт. / за ред. В. П. Черних, І. А. Зупанця, І. Г. Купновицької та ін. Харків : НФаУ : Золоті сторінки, 2013. 911 с.
4. What are the most common conditions in primary care? Systematic review / C. Finley et al. *Canadian Family Physician*. 2018. № 64 (11). P. 832–840.
5. Balbani A. P. S. Cough: neurophysiology, methods of research, pharmacological therapy and phonology. *International archives of otorhinolaryngology*. 2012. Vol. 16, Iss. 2. P. 259–268. DOI: <https://doi.org/10.7162/S1809-9772012000200016>.
6. Про затвердження та впровадження медико-технологічних документів зі стандартизації медичної допомоги при кашлі : Наказ МОЗ України від 05.06.2019 р. № 1269. URL: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennj-ta-vprovadzhenja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstrenoi-medichnoi-dopomogi>.
7. Уніфікований клінічний протокол первинної медичної допомоги. Кашель у дорослих : Наказ МОЗ України від 08.06.2015 р. № 327. URL: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2015_327ykpmd_kashel_dor.pdf.
8. The Chinese national guidelines on diagnosis and management of cough. (December 2010). *Chinese Medical Journal (English)*. 2011. No. 124 (20). P. 3207–3219. URL: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22088510/>.
9. Morice A. H. Epidemiology of cough. *Pulmonary Pharmacology & Therapeutics*. 2002. Vol. 15, Iss. 3. P. 253–259. DOI: <https://doi.org/10.1006/pupt.2002.0352>.
10. Симптоматичне лікування кашлю у дорослих / Л. В. Хімійон та ін. *Здоров'я України 21 сторіччя*. 2016. № 1 (374). С. 3–5. URL: <https://health-ua.com/wp-content/uploads/2016/03/3-5.pdf>.
11. На допомогу фармацевту : сучасні аспекти лікування кашлю у дітей. *Аптечна Професійна Асоціація України*. 2019. URL: <https://arau.org.ua/2019/02/07/>.
12. Чуловська У. Б. Сучасні стратегії лікування кашлю в терапевтичній практиці. *Здоров'я України 21 сторіччя*. 2021. № 10 (503). С. 52–54. URL: <https://health-ua.com/article/66171-suchasni-strateg-likuvannya-kashlyu-v-terapevtichnij-praktitc>.

13. Koskela H. O., Lähti A. M., Pekkanen J. The impacts of cough : a cross-sectional study in a Finnish adult employee population. *ERJ Open Research*. 2018. Vol. 4, Iss. 4. P. 00113-2018. DOI: <https://doi.org/10.1183/23120541.00113-2018>.
14. Державний реєстр лікарських засобів України. URL: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsitesite.nsf/all/shlist?opendocument&atscode=R05>.
15. Комpendіум 2019 – лікарські препарати / за ред. В. М. Коваленка. Київ : МОРІОН, 2019. 2480 с.
16. Онишків О. І., Лех І. П., Грошовий Т. А. Дослідження вітчизняного ринку лікарських засобів для лікування кашлю. *Фармацевтичний часопис*. 2015. № 1. С. 71–75. DOI: <https://doi.org/10.11603/2312-0967.2015.1.3768>.
17. Кухтенко О. С., Гладух Є. В., Сімонян Л. С. Аналіз вітчизняного ринку лікарських засобів для лікування запальних захворювань дихальних шляхів. *Управління, економіка та забезпечення якості в фармації*. 2017. № 4 (52). С. 42–49. DOI: <https://doi.org/10.24959/uekj.17.35>.

References

1. Zaitsev, A. A. (2018). Mucoactive cough therapy: what is behind the horizon? *Lechaschi Vrach, 10*, 22–27.
2. Zaitsev, A. A., Okovityi, S. V., Kriukov, E. V. (2015). *Kashel. Prakticheskoe posobie dlia vrachei*. Moscow: GVKG im. N. N. Burdenko, 59.
3. Chernykh, V. P., Zupanets, I. A., Kupnovytska, I. H. et al. (Eds.). (2013). Oryhinalni ta henerychni likarski preparaty. Samolikuvannia y farmatsevtichna opika. *Klinichna farmatsiia*. Kharkiv: NFaU: Zoloti storinky, 911.
4. Finley, C. R., Chan, D. S., Garrison, S., Korownyk, Ch., Kolber, M. R., Campbell, S., Eurich, D. T. et al. (2018). What are the most common conditions in primary care? Systematic review. *Canadian Family Physician, 64 (11)*, 832–840.
5. Balbani, A. P. S. (2012). Cough: neurophysiology, methods of research, pharmacological therapy and phonoaudiology. *International archives of otorhinolaryngology, 16 (2)*, 259–268. doi: <https://doi.org/10.7162/S1809-97772012000200016>.
6. MOZ Ukrainy. (2019). Nakaz vid 05.06.2019 No. 1269 "Pro zatverdzhennia ta vprovadzhennia medyko-tehnologichnykh dokumentiv zi standartyzatsii medychnoi dopomohy pry kashli". *moz.gov.ua*. Available at: <https://moz.gov.ua/article/ministry-mandates/nakaz-moz-ukraini-vid-05062019--1269-pro-zatverdzhennja-ta-vprovadzhennja-mediko-tehnologichnih-dokumentiv-zi-standartizacii-ekstre-noi-medichnoi-dopomogi>.
7. MOZ Ukrainy. (2015). Nakaz vid 08.06.2015 No. 327 "Unifikovanyi klinichni protokol pervynnoi medychnoi dopomohy. Kashel u doroslykh". *dec.gov.ua*. Available at: https://www.dec.gov.ua/wp-content/uploads/2019/11/2015_327ykpmd_kashel_dor.pdf.
8. Asthma Workgroup, Chinese Society, Respiratory, Diseases (CSR), Chinese Medical Association. (2011). The Chinese national guidelines on diagnosis and management of cough. *Chinese Medical J., 124 (20)*, 3207–3219. Available at: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/22088510/>.
9. Morice, A. (2002). Epidemiology of cough. *Pulmonary Pharmacology and Therapeutics, 15 (3)*, 253–259. doi: <https://doi.org/10.1006/pupt.2002.0352>.
10. Khimion, L. V., Yashchenko, O. B., Danyliuk, S. V., Sytiuk, T. O. (2016). Symptomatic treatment of cough in adults. *Zdorov'ia Ukrainy 21 storichchia, 1 (374)*, 3–5. Available at: <https://health-ua.com/wp-content/uploads/2016/03/3-5.pdf>.
11. Aptechna Profesiina Asotsiatsiia Ukrainy. (2019). Na dopomohu farmatsevtu: suchasni aspekty likuvannia kashliu u ditei. *apau.org.ua*. Available at: <https://apau.org.ua/2019/02/07/>.
12. Chulovska, U. B. (2021). *Zdorov'ia Ukrainy 21 storichchia, 10 (503)*, 52–54. Available at: <https://health-ua.com/article/66171-suchasn-strateg-likuvannya-kashlyu-vterapevtichnj-praktitc>.
13. Koskela, H. O., Lähti, A. M., Pekkanen, J. (2018). The impacts of cough : a cross-sectional study in a Finnish adult employee population. *ERJ Open Research, 12 (4)*, 00113-2018. doi: 10.1183/23120541.00113-2018.
14. Derzhavnyi reiestr likarskykh zasobiv Ukrainy. Available at: <http://www.drlz.com.ua/ibp/ddsitesite.nsf/all/shlist?opendocument&atscode=R05>.
15. Kovalenko, V. M. (Ed.). (2019). *Compendium 2019 – drugs*. Kyiv: MORION, 2480.
16. Onyshkiv, O. I., Lekh, I. P., Hroshovyi, T. A. (2015). *Pharmaceutical Journal, 1*, 71–75.
17. Kukhtenko, O. S., Hladukh, E. V., Simonian, L. S. (2017). *Upravlinnia, ekonomika ta zabezpechennia yakosti v farmatsii, 4 (52)*, 42–49. doi: <https://doi.org/10.24959/uekj.17.35>.

Відомості про авторів:

Богущька О. Є., кандидатка фармацевтичних наук, доцентка кафедри аптечної технології ліків, Національний фармацевтичний університет Міністерства охорони здоров'я України (<https://orcid.org/0000-0002-8033-1576>).
E-mail: bogutskaya2016@gmail.com

Максимович А. С., здобувачка вищої освіти факультету фармацевтичних технологій та менеджменту, Національний фармацевтичний університет Міністерства охорони здоров'я України. E-mail: zheka.maksimovich@gmail.com

Information about authors:

Bohutska O. Ye., Candidate of Pharmacy (Ph.D.), associate professor of the Drug Technology Department, National University of Pharmacy of the Ministry of Health of Ukraine (<https://orcid.org/0000-0002-8033-1576>). E-mail: bogutskaya2016@gmail.com

Maksimovich A. S., applicant for higher education of the Faculty of Pharmaceutical Technology and Management. National University of Pharmacy of the Ministry of Health of Ukraine. E-mail: zheka.maksimovich@gmail.com

Сведения об авторах:

Богущья Е. Е., кандидат фармацевтических наук, доцент кафедры аптечной технологии лекарств, Национальный фармацевтический университет Министерства здравоохранения Украины (<https://orcid.org/0000-0002-8033-1576>).
E-mail: bogutskaya2016@gmail.com

Максимович А. С., соискатель высшего образования факультета фармацевтических технологий и менеджмента, Национальный фармацевтический университет Министерства здравоохранения Украины.
E-mail: zheka.maksimovich@gmail.com

Надійшла до редакції 10.09.2021 р.